

v restavraciji Balkan (Narodni dom). To je bilo veselo snidenje. Nekateri se niso videli več od mature dalje, drugi so se spomnili na prijetne ure skupnega bivanja ob polaganju usposobljenostnega izpita v Kopru 1905.

Izmed 14 so se trije opravičili:

Ferdo Kenda, učitelj na Devinščini (Prosek) in Josip Zajec, Lig-Kanal, zaradi bolezní, Stefan Firm, Olimje-Podčetrtek, uradno zadržan.

Zbrani so bili sledeči tovariši:

Anton Berce, Črnotiče-Podgorje, Avgust Suc, Marežice pri Kopru in Franc Venturini, Boršt — trije Istrijani; Andrej Čok, s C. in M. šole v Trstu; Ivan Kunc, Ročinj, Ladislav Likar, Števerjan pri Gorici, Adolf Persič, Voglarji (Trnovo pri Gorici) iz goriškega okraja; Ivo Petrak, Braslovče (Štajersko) in s Krasa: Hinko Legiša, Mavhinje (Devin), Anton Mervič, Povic (Sežana), Viktor Škof, Kobjeglava (Štanjel).

Skromnim razmeram učiteljstva, je odgovarjala tudi skromna prireditev. Skupno kosilo v Balkanu (Nar. dom), kjer nas je gospod restavratore za mal denar prav dobro postregel, skupno slikanje v spomin, popoldne ogled C. in M. šole pri sv. Jakobu (ulica Giuliani), zatem skupna večerja in nekaj uric v prijetnem razgovoru, pa je prešel dan, ki ostane zapisan v srcu navzočih z neizbrisnimi črkami.

Par tovarišev je odšlo pozno zvečer domov, drugi (9) smo ostali do drugega dne skupaj. Po ogledu šentjakobske šole smo se spomnili naše dične šolske družbe. Položili smo skromen dar domu na oltar in denar izročili navzočemu tovarišu, blagajniku Ciril in Metodove podružnice.

Ob tej priliki ni bilo oficialnih nagovorov, iztresali nismo govoranc-napitnic ter kadili drug drugemu. Bili smo skupaj — ena družina, ene misli — veseli se snidenja po letih ločitve. Le žal, da čas tako hiti. Ura ločitve je prišla prekmalu. Še en pozdrav, še nekaj besed v slovo, in odšli smo vsak na svoje mesto.

Pri sklepu sem. — Povedal nisem mnogo, čuvstev pa ne morem izliti na papir.

Toča zaključujem z željo, da bi nas kaj kmalu združila še kaka proslava, da bi mogli vsi, to je prav vsi brez izjeme praznovati, ne samo 15letnega, kokor je bilo govorjeno, ampak 25letni jubilej čili na duhu in telesu.

Tovariši-sotrpini! Bog Vas živi in ohrani stanu v ponos, narodu v vzor.

Na snidenje ob 15. oziroma 25letnici!

X.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju, r. z. z. o. z., je sklenila nadalje pogodbe s sledečimi tvrdkami: 1. Maček & Komp., Ljubljana, konfekcijska trgovina. Da pri takojšnjem in popolnem plačilu 5% od nakupne svote. 2. Fran Peteršek, pohištvo, Maribor. Da pri takojšnjem plačilu 5%, pri nakupu na obrak pa 3% popusta. Poslužite se pridno naših tvrdk, pa zahtevajte pri vsakem, tudi najmanjšem nakupu, da se vsota vpiše v našo kontrolno knjižico. Vsakdo si lahko označi navedeni tvrdki med drugimi tvrdkami, ki so zaznamovane v letošnjem koledarčku na str. 38. Ako kdo želi letošen koledarček, ga mu vpošljemo proti povrnitvi poštinih stroškov 10 h. — Nadalje naznanjamo, da se vsi »Naročilni listi«, vpošlani po novem letu, niso mogli več upoštevati. Posameznikom tega ne bodemo naznanjali. Naj vzamejo tem potom to na znanje.

Srednješolski vestnik.

Drustvo slovenskih profesorjev si je izvolilo na zadnjem občenem zboru sledeči odbor: Predsednik dr. Zmavc, blagajnik Maselj, odborniki Kržišnik, Lederhas, Mazi in Vagaja in revizorja Štrif in dr. Pipenhacher. Predsednik društva se je spomnil uvodoma zborovanja umrlega tovariša Milana Pajka. Odobrili sta se poročili tajnika in blagajnika, sklenilo se je, da se zviša članarina od 6 kron na 10 kron letno, predlog vrede ustanovitve lastnega glasila, pa je bil odklonjen.

Zenski licej v Zagrebu. Vlada je izdala sklep, da se zviša članarina od 6 kron na 10 kron letno, predlog vrede ustanovitve lastnega glasila, pa je bil odklonjen.

Politiški pregled.

Za lex Kolisko. Nižjeavstrijski deželni odbor hoče še enkrat opozoriti nižjeavstrijske državne poslance na lex Kolisko in povzročiti sklicanje konference

članov deželnih zborov štirih takozvanih »čistonomskih kronovin«.

Komisariat na Moravskem. Moravski listi poročajo, da pripravlja vlada komisariat na Moravskem.

Srbski konkordat. Vkljub velikim zaprekam, ki jih je stavila avstrijska vlada proti svoji navadi razvoju katoličanstva v Srbiji, bo v kratkem sklenjen med srbsko vlado in Vatikanom konkordat. Obenem je morala srbska vlada seveda skrbeti tudi za ureditev verskega razmerja muhlimanov in se je morala pogajati z ekumenskim patriarhatom, da prevzame nove podanike v pravosl. cerkev. Glede muhlimanov so pogajanja že končana, in v kratkem se zbera muftiji iz novih srbskih pokrajin, da si izbere svojega voditelja. Da se uredi razmerje med pravoslavni prebivalci v novih pokrajinah, se bo sestal cerkveni sinod v Carigradu. Eksarhat hoče namreč ustanoviti še dve škofiji v Zletovu in Ohridu. O pogajanjih med Vatikanom in srbskim odposlancem dr. Bakotičem se sedaj še ne zve ničesar, kakor hitro pa bo dr. Bakotič končal svoja dela, pride v Rim srbski poslanik Vesnić, da konča pogajanja. V toliko pa so bila pogajanja do sedaj že uspešna, da je popolnoma gotovo, da bodo cerkveni obredi katoliške cerkve v Srbiji staroslovenski.

Uspehi agitacije za izstop iz protestantovske cerkve. Med protestanti se strahovito širi brezverstvo: ljudje kar trumoma izstopajo iz protestantske cerkve in postajajo brezverci. To so uspehi berlinskega društva »Konfessionslos«, ki ima tesne stike z monistovsko zvezo in ki zadnji čas razvija živahno delavnost za odstop množic od protestantovske cerkve. To gibanje je zadnji čas dobilo politično ozadje, ker so se ga polastili soc. demokrati. Nedavno je vodja monistovske zveze Ostwald priredil več zborovanj, katerih uspeh je bil ta, da je 1300 oseb izstopilo iz protestantovske cerkve. Te dni je pa društvo »Konfessionslos« iznova priredilo na en sam dan 12 velikih shodov, katerih se je udeležilo nad 20.000 oseb. Uspeh je bil sijajen: 4200 oseb je takoj prijavilo svoj izstop iz protestantovske cerkve. Stvar je začela vznemirjati tudi policajne oblasti; menda bodo zvišali pristojbino za odstop od 2 na 100 mark, da tako zajeze izstopanje. Cesarica si je dala natančno poročilo o vsej stvari ter je izrazila svoje obžalovanje.

Obrambni vestnik.

V ilustracijo razmer.

Cenjeno uredništvo!

V prigibu Vam pošiljamo pismo, ki na eni strani govori cele knjige. Enako anonimno pismo je dobilo več šolskih vodstev v sežanskem okraju. Pismo se glasi v celoti dobesedno:

En dan u Sežani.

U Sežani — pred zadnji šolski seji — so Slovenci in Nemci — Muhe in Vrani — zložno dobro skupaj kremljali — za kmeta — posebno Muha je zlo brenčala, da je velika šolska doklada — Po končani seji so vsi skupaj pri lepi mizi sedeli — jeli in pili in še nekaj kron udobili — hm, hm... Gspudje učitelji so se pa raztogotili — ker jim niso pomnoženi mogli dovoliti draginske doklade — v veliki obliki so se pritožili v edinstvi, dani in tovariši — da kolko so se oni pri volitvah trudili — da so pomnožene gspude spravili v čast — a sedaj so im hrbet obrnili —

6. t. m. je bila napovedana seja ožjemu in pomnoženemu šolskemu svetu — a radi smrti so se gspudje prestrašili — slišalo se je da čakajo hude reči pomnožene možni na mizi v Sežani —

17. t. m. so se sešli da pregledajo te strašne reči — ko so zagledali — so Nemci. Muhe in Vrani tako zjali, da so se klerikalne možje debelo smejali — obšodli so dopisnike, ki so jih vrnili — kar so jim klerikalci prtrdili. Nemci so upili, da imajo učitelji preveč počitka — zato, da im dnara primanjkuje — vsi so pritrtili — Vran je dokazal kako revne koče imajo pauri na krasi in žuljeve roke — a učitelji pa velike palače — in svetle roke — lepu so oblečeni dobro živijo pa tudi zvrstno in v vsa sorte burk uganjajo. Muha je dokazovala vse časnike in nezrelosti učiteljske — od noh do glave... Jazbec je pripomnil — če so res potrebni učitelji naj bi prosili ne po časnikih se brusili — kar so vse odobrili. — Muha zahteva naj se lokavskega učitelja prestavi... Strekel odgovoril da Nabrežino — Nemec pokonci

ustane in zlo zabrenči da je Nabrežino dovolj socialistov, ki hočejo s kmeti in obrtniki priti — h takem morejo ubogi kmeti pošiljat otroke v šolo, da jih kvarijo — proč iz socializmom — veliko odobravanje.

Po končani seji so vsi skupaj pri lepi mizi sedeli — klerikalci in naprenjaki — so se kušili in roko podali — Vran je opomnil da so imeli klerikalci vedno prou — a mi smo bli neumni.

Komplimenti šinori meštri!

Tako torej anonimno poročevalec, ki ima gotovo zveze s kakim članom okrajnega šolskega sveta. Sežanski — pa tudi drugi — kolegi naj to poročilo pazljivo prečitajo. Nudi jim verno sliko razmer na naprednem Krasu!

Jaka Dimnik in verskonravna vzgoja. Pod tem naslovom piše »Slovenec« (štev. 277 iz l. 1913) doslovno: »Gosp. katehet na liceju hoče, da hodijo gojenke na liceju k maši, kakor je dolžnost vsakega katoličana, ker pa nima za take stvari dovoljenja od g. Dimnika, izdajatelja in lastnika »Dana«, zato mu je ta verskonravni voditelj mestne šole na Ledini ukazal dati sledeče rožice pod nos: »Katehet na liceju je pričel kulturni boj. Gojenke so mu premalo pobožne, sveta jeza bojujoče cerkve ga spravi pogosto v razredih v položaj fanatične terciarke, skače in pleše kakor jezuit na prižnici, lasje se mu ježijo, smrtna bledica ga spreletava. V zadnjih mesecih je pričel načrtovati delati, kako vpeljati za licejske gojenke skupno nedeljsko mašo. Načrt je pa treba opreti na gotove dokaze o potrebi. Pretekli teden je pobiral pri gojenkah dokazilo snov za nedostatno krščansko vzgojo in sicer na sledeči način: Gojenke so mu morale izpolniti vprašalne listke, hodijo li ob nedeljah k maši, k pridigi itd. Katehet namerava voditi deklace k skupni maši k Jezuitom ali v Alojzevišče. Treba je mlakarju izbiti njegove prenapete namene iz glave. Če katehet z durnim poukom na teden od 7.—18. leta ne more narediti iz deklet angelceve, naj išče nezaupanja sam v sebi, če je njegovo delo zaman. Prizadeti starši pa prosimo g. ravnatelja na liceju, da drži svojega kateheta na uzdi, da naj se znebi srednjeveških vplivov katehetskega društva in jezuitskega Pečjakliza.« Prihodnja skupščina liberalnih učiteljev »Zaveze« bo najbrže po teh načelih sklenila, da se bo upeljala namesto nedeljske maše za mladino kinematografska predstava ali pa še boljše tangoples. Kdor se pa bo potegoval za nedeljsko mašo, se mu bo vtisnil sramotni pečat somišljenika kulturnega boja in se bo oddal inkviziciji v Učiteljski tiskarni v primerno »obdelavo«. — Tako »Slovenec«! — Kar se tle tovariša Jakoba Dimnika, vemo le toliko, da ni niti izdajatelj, niti lastnik »Dneva«, ker ni niti upravni odbornik tiskarne, zato je popolnoma zlagano, da bi ta »verskonravni voditelj mestne šole na Ledini ukazal dati sledeče rožice pod nos.« — Ampak kaj »Slovenca« briga resnica! Njegov element je laž, brez nje ne more eksistirati. Kadar ne laže, pa denuncira, še najraje pa kar oboje skupaj v eni sapi! To je njegov element, ki ga zani resnično ne moremo zavdati. Svojim somišljenikom svetujemo, naj le dobro hranijo »Slovenčeve« laži in denunciacije, ker nam bodo o pravem času in na pravem mestu še dobro služile! — Kar piše »Slovenec« o Zavezi, o kinematografiji, o tangoplesih in o inkviziciji, je tako prismuknjeno, kakor da je vsa »Slovenčeva« redakcija na glavo padla. Tako nespametno kolobarijo po papirju, kakor da so se naluckali — bognasvaruj! — Johancine krvi! Naše iskreno pomilovanje!

Jubilejska samopomoč.

Jubilejna samopomoč. Umrli je tov. Ivan Kaukler, nadučitelj v Pruski okolici (41. kmrtni slučaj). Vdovi gospe Valentinji Kaukler se je izplačala podpora 504 K. — Člani dobe v kratkem položnice, da plačajo za prihodnji smrtni slučaj.

Učiteljski konvikt.

Letnina: G. Ivan Bernot, c. kr. strokovni učitelj na državnih obrtni šoli v Ljubljani, 10 K; g. Ignacij Supan, učitelj v Brežicah, 10 K; g. Anton Likozar, nadučitelj v Ljubljani, na račun 1 K; Janko Jezeršek, nadučitelj v Križah pri Trzinu, 2 K; Fran Stefančič, nadučitelj, Konrad Fink, učitelj, Ana Fink, učiteljica, Leopoldina Garbajs, učiteljica, Slavka Zupanec, učiteljica in Ana Somrak, učiteljica, vsi iz Velikih Lašč, vsak 2 K. Hvala!

Kranjske vesti.

—r— »Vodiška Johanca«. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je pretekli teden vršil proces, ki meče žalostno luč na naše kranjske razmere. Neko dekle, Ivana Jerovškova po imenu, je sleparila babjeverno ljudstvo, češ, da se na njej ponavlja Kristusovo trpljenje. Vsak petek jo je oblival krvavi znoj, zvijala se je od bolečin, dopovedovala ljudem, ta in ta oče, brat, mož trpi v vica! Sama sleparija, neskončno drzna in proračunjena! Iz steklenice, ki jo je imela skrito v postelji, je izpuščala nase telečjo kri. Ljudje so drli k njej, meneč, da se gode čudeži. Za vodo, ki so v njej prali od telečje krvi umazano in smrdeče perilo, so se verski blazniki kar trgali. S to nesnago so si izmivali bolne dele telesa v trdni veri, da jim bo pomagano. Vsa ta predrzna sleparija se je vršila z vednostjo ljubljanskega škofa. Nevednemu, s slepoto udarjenemu ljudstvu je sleparica diktirala, za koliko maš mora plačati, koliko obhajil opraviti, koliko rožnih vencev izmoliti, da bodo duše rajnih rešene iz trpljenja vic! Sleparstva se je babura naučila od nun na Reki, izvrševala ga je v vodiškem župnišču, ljubljanski škof je vedel za to! Ali Ivana Jerovškova je sleparila dalje, dokler je ni prišla roka pravice in je obsodila na 10 mesecev zapora! Človek, ki vse to bere in čuje, ne more verjeti, da je tak kulturni škandal mogoč v današnjih dneh! Vse svetovno časopisje sedaj piše o tem sleparstvu in se dela norca iz uboge kranjske dežele. Ljubljanski škof je ponižal svoje dostojanstvo in zaigral svojo avtoriteto. Kaj bi bilo, da je ob tem škandalu udeležen kak učitelj? Stante pede bi moral iz javnosti in iz službe! Ubogo učitelstvo preganjajo, ker širi kulturo med ljudstvo; drugi pa, ki dajejo sleparstvu potuho, se leskečejo v srebru in zlatu! Kdo jemlje ljudstvu vero? Tisti, ki to očitajo drugim! In to je tega škandala največji škandal!

—r— K spominu na Štipka Jelenca. Prijatelj pokojnega Štipka Jelenca nam piše: Ko je bil Štipko Jelenec še na Dvoru, mi je sam pravil, kako si je izbral družico za življenje. Ko je bil menda še na Loticah, je šel na proščenje v Podrago. Takrat je bil še fant. Sklenil pa je, da si izbere za ženo tisto dekle, ki bo prvo zapustilo ples in odšlo s starši domov. Ali je mislil to resno ali v šali, tega ne vem. Slučaj pa je hotel, da je res prva odšla z očetom domov bodoča njegova žena, ki je z njo živel ves čas v najlepši harmoniji.

—r— Ljudsko šolstvo. Bivši proviz. učitelj v Vremu Franc Škof je imenovan za suplenta na ljudski šoli v Suhorju.

—r— S c. kr. rudniške ljudske šole v Idrji. S 1. januarjem t. l. sta definitivno imenovani učiteljici Stana Kumpova in Zdenka Bloudkova. V III. plač. razred sta povišana Pavla Buhova in Rudolf Pleškovič, v II. plač. razred pa Marija Rupnikova. — Na deški šoli je do 31. t. m. razpisano mesto ravnatelja. Dosedanji ravnatelj Alojzij Novak je šel v pokoj, njegov začasni namestnik je učitelj Rafael Gostiša.

—r— Z učiteljskega v Ljubljani. Vadniški učitelj Anton Lenarčič je imenovan za učitelja pripravljalnega razreda na istem zavodu, provizorični vadniški učitelj Josip Pavčič pa za definitivnega vadniškega učitelja.

—r— Izpraševalna komisija za obče ljudske in meščanske šole v Ljubljani. Naučni minister je za dobo 1914—1916 imenoval v izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole s slovenskim učnim jezikom v Ljubljani nastopne člane, ki so: dvorni svetnik in dež. šol. nadzornik Fran Levec (ravnatelj), učiteljski ravnatelj Anton Črnivec ter profesorja dr. Valentin Kušar in Franc Suher (ravnateljivi namestniki), člani profesorji Anton Funtek, dr. Josip Šmajdek, dr. Ivan Orel, Josip Verbič, Izidor Modic, glasbeni učitelj Anton Dekleva, telovadni učitelj Josip Gorečan in vadniški učitelj Janko Janežič, Ivan Krulec, Viktor Jaklič in Josip Pavčič. — V izpraševalno komisijo se smejo v slučaju potrebe pritegniti realčni profesor dr. Franc Sturm za francoščino, realni prof. Josip Mazi za geometriško risanje in koncertni mojster Filharmoničnega društva Ivan Gerstner za specialne izpite za klavir, violino in orgle. — Za verouk so določeni profesorji Anton Kržič, dr. Ivan Svetina in dr. Alfonz Levičnik.

Štajerske vesti.

—r— Tovariši, čujte! Od verodostojne strani smo zvedeli, da je neki duhovnik ovadil mirnega učitelja na deželni šolski svet, ker sodeluje pri Ciril-Metodovi družnici. Ker se mu je pa dozdevalo to še premalo, je dodal še nekaj laži. Ko so ga opomnili, da to ni res, je rekel, da nič ne de, da gre samo za očrnenje dotičnega